

Сергій Федорович ДЕНИСОВ,
доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний університет внутрішніх
справ, м. Харків, Україна)

Маргарита Михайлівна ГАРИГА-ГРИХНО
кандидат історичних наук
(Чернігівський інститут інформації,
бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-
технічний університет імені академіка
Юрія Бугая», м. Чернігів, Україна)

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ СЕКСТИНГУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У статті подано ризики інтимної комунікації у мережі Інтернет та протидію секстингу за законодавством Республіки Польща. Визначено рівень теоретичної розробленості ризиків інтимної комунікації у законодавстві Республіки Польщі. Також виявлено найбільш поширені загрози, зумовлені феноменом секстингу, сформульована позиція про необхідність заповнення теоретичних знань у сфері протидії ризикам інтимної комунікації у мережі Інтернет.

Ключові слова: інтимна комунікація, соціальні мережі, секстинг, кіберзгвалтування, сексуальні дії, оголення, запис зображень, публікація зображень, кримінальна відповідальність, Республіка Польща.

Постановка проблеми. У часи глобальних мереж інформація, якою діляться в кіберпросторі, стає загальнодоступною для будь-кого без обмежень. Навіть якщо доступ до такого контенту потребує виконання деяких додаткових умов (наприклад, реєстрація на певному вебсайті)¹, насправді це не так проблематично. Легкість обміну інформацією в Інтернеті та ілюзорне відчуття повної анонімності в кіберпросторі сприяють обміну мультимедійними матеріалами, вміст яких також заборонений законом. Надзвичайно тривожним і, на жаль, дедалі більш поширеним явищем є поширення в Інтернеті зображень людей порнографічного характеру, причому ці зображення поширюються без їхнього відома та згоди². Наслідки такої діяльності, особливо коли вони призводять до кіберзлочинів та переслідувань, можуть бути негативними та навіть призвести до смерті особи, чиє інтимне зображення було опубліковано.

Сьогодні, коли відбуваються глобальні зміни та стрімкий розвиток можливостей переслідування в Інтернеті, світова наукова спільнота розробляє законодавчо протидію цій проблемі. Серед закордонних авторів треба виділити роботи N. Aghtaie, DiFrancisco Carly, D. Finkelhor, L.M. Jones, A. Lana, C. Larkins, J. Wolak та ін. Цим питанням у вивченні польського законодавства займалися M. Guzik-Makaruk, A. Jacyiewicz, T. Kałużny, K. Makaruk, M. Mozgawa, E. W. Pływaczewski, S. Szymański, Sz. Wójcik та ін.^{3,4} В Україні сьогодні дослідження питання є фрагментарним та не розробленим.

Мета статті – проаналізувати польське кримінальне законодавство, яке фіксує важливість проблеми, караючи поведінку, пов'язану із записом і публікацією зображень оголених осіб, які займаються діями сексуального характеру, а також спроба проаналізувати сферу криміналізації, передбачену ст. 191а Кримінального кодексу (далі – КК) Республіки Польщі (далі – РП)^{5,6}.

Виклад основного матеріалу. Секстинг є специфічною сексуальною інтеракцією: він належить до одного з різновидів сексу, проте для досягнення сексуальної розрядки комуніканти взаємодіють опосередковано – використовуючи листування.

¹ Peterson Zoë D., Janssen E. Ambivalent affect and sexual response: the impact of co-occurring positive and negative emotions on subjective and physiological sexual responses to erotic stimuli. *Arch Sex Behav.* 2007. Vol. 36(6). P. 793-807. DOI: 10.1007/s10508-006-9145-0.

² Drouin M., Landgraaf C. Texting, sexting, and attachment in college students' romantic relationships. *Computers in Human Behavior.* 2012. Vol. 28(2). P. 444–449. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.10.015>.

³ Rosen R., Brown C., Heiman J., Leiblum S., Meston C., Shabsigh R., Ferguson D., D'Agostino R. Jr. The Female Sexual Function Index (FSFI): a multidimensional self-report instrument for the assessment of female sexual function. *J Sex Marital Ther.* 2000. Vol. 26(2). P. 191-208. DOI: 10.1080/009262300278597.

⁴ William H. Masters, Virginia E. Johnson, Robert C. Kolodny. *Heterosexuality*. First Edition. Harpercollins, 1994. P. 150.

⁵ USTAWA z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny CZEŚĆ OGÓLNA. URL: <chromeextension://efaidnbmnfnkceppnckcplcpcclgfndmkaj/https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf> (дата звернення: 25.05.2023).

⁶ Power to Decide (former The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy), *Sex and Tech. Results from a Survey of Teens and Young Adults*. Washington DC, 2008. P. 1–5. URL: <https://powertodecide.org/sites/default/files/resources/primarydownload/sex-and-tech.pdf> (дата звернення: 25.05.2023).

Секстинг (від англ. sexting) визначається як форма інтимної комунікації, виражена в пересиланні особистих фотографій, повідомлень інтимного змісту, за допомогою сучасних засобів зв'язку: стільникових телефонів, електронної пошти, соціальних мереж^{1; 2}.

Розвиток і популяризація мобільних телефонів, а точніше поява опції надсилання текстової інформації ознаменували початок обміну текстовими повідомленнями сексуального характеру, що називається секстингом (комбінація з двох слів: секс і смс)³.

Одними з перших на кримінологічні ризики та загрози секстингу звернули увагу Carly DiFrancisco⁴ та Jose R. Agustina⁵, з-поміж яких вони визначили виготовлення та обіг дитячої порнографії, поширення відомостей про приватне життя (інтимних фотографій) неповнолітнього, а також доведення до самогубства⁶.

По-перше, секстинг – одне з найпоширеніших явищ, зумовлених розвитком цифросексуалізму. Він продукує злочини, зумовлені порнопомстою, та сприяє трансформації окремих видів кримінального бізнесу.

По-друге, найбільш уразливою категорією осіб є діти та підлітки, які, виявляючи необачну поведінку, охоче вступають у контакт з незнайомцями, розкуто обговорюють інтимні теми та пересилають свої відверті фото- та відеозображення співрозмовнику⁷.

По-третє, секстинг є одним із найбільш поширених комунікаційних ризиків у мережі Інтернет.

З розвитком технологій, що включають появу опції обміну мультимедійними повідомленнями (MMS, месенджери), визначення секстингу також стало ширшим⁸. Сьогодні цей термін охоплює всі форми електронного обміну контентом сексуального характеру, що передається за допомогою засобів масової інформації, включаючи мобільні телефони, електронну пошту, служби обміну онлайн-повідомленнями та служби соціальних мереж. Хоча стереотипно вважати, що секстингом зазвичай

¹ Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/sexting> (date of application 03.05.2020).

² Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/> (дата звернення 29.05.2021).

³ Pamela C. Regan, Ellen S. Berscheid. Lust: What We Know about Human Sexual Desire (SAGE Series on Close Relationships). 1st Edition. SAGE Publications, Inc., 1999. 184 p.

⁴ DiFrancisco C. The «Sexting» Case: Teenage Sexting, The New Constitutional Dilemma. *Seton Hall Circuit Review*. 2012. Vol. P. 190–220.

⁵ José R. Agustina. Menores infractores o víctimas de pornografía infantil. Respuestas legales e hipótesis criminológicas ante el Sexting. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*. 2010. Vol. 12. P. 1–44.

⁶ Jesse Logan se suicidó en Cincinnati el 6 de marzo de 2009 como consecuencia de haber sufrido en su persona las consecuencias del Sexting. URL: <http://today.msnbc.msn.com/id/29546030/> (дата звернення 29.05.2021).

⁷ Nobre Pedro J., Pinto-Gouveia J. Cognitions, emotions, and sexual response: analysis of the relationship among automatic thoughts, emotional responses, and sexual arousal. *Arch Sex Behav*. 2008. Vol. 37(4). P. 652–61. DOI: 10.1007/s10508-007-9258-0.

⁸ Mitchell K.J., Finkelhor D., Jones L.M., Wolak J. Prevalence and Characteristics of Youth Sexting: A National Study. *Pediatrics*. 2012. Vol. 129(1). P. 3,5–8. URL: <http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2011/11/30/peds.2011-1730> (дата звернення: 25.05.2023).

займаються підлітки, дослідження показують, що відсоток тих, хто активно займається секстингом, з віком падає, це явище не обмежується лише молоддю¹.

Секстинг як явище, хоча його можна оцінювати по-іншому, якщо він відбувається за згодою, а обмінюваний вміст залишається лише в одержувача, не є предметом інтересу для кримінального права. Але коли мультимедійний контент електронного повідомлення (фотографії, відео) передається його одержувачем іншим особам, відбувається принаймні порушення виключного права особи, чиє зображення було записано. Враховуючи той факт, що сексуальний контент із записаною світлиною особи стосується сфери життя приватного характеру, наслідки публікації такого контенту виходять далеко за межі порушення права на зображення².

У літературі визначено публікацію сексуального зображення особи, включно з оголеними фотографіями (та іншими типами візуальних зображень) і записами сексуальних дій, у яких ця особа бере участь (зазвичай за згодою та записаними для приватного використання), як кіберзгвалтування (часто також порнографія помсти, порнографія без згоди)³.

Спостерігається розвиток глобальної тенденції систематизованого поширення сексуальних знімків людей без їхньої згоди, зокрема, відео, на яких вони залучені до сексуальних дій. Ці матеріали зазвичай містять посилання на профілі користувачів (Instagram, Facebook тощо)⁴, зображення яких було записано, що дає змогу миттєво ідентифікувати таких осіб. Багато таких вебсайтів також пропонують можливість вести торгівлю рекомендованим контентом – при цьому платежі здійснюються переважно за допомогою криптовалют.

Хоча терміни кіберзгвалтування чи порнографія з метою помсти, безсумнівно, цікаві, вони не повністю передають суть явища, про яке йдеться. Звідси твердження щодо позначення будь-яких подібних дій з використанням більш широкого поняття сексуальне насильство на основі зображення. Отже, таке насильство описує акт створення або поширення сексуального образу особи, вчинений із порушенням приватного життя. Не має значення, чи було записано зображення за згодою відповідної особи чи без неї, якщо воно поширюється без згоди цієї особи⁵.

Згідно з польським кримінальним законодавством, сексуальне насильство з використанням зображення є кримінальним порушенням. У КК, а саме у ст. 191а, зазначено два типи караної поведінки: один передбачає

¹ Stanley N., Barter Ch., Wood M., Aghtaie N., Larkins C., Lanau A., Överlien C. Pornography, Sexual Coercion and Abuse and Sexting in Young People's Intimate Relationships: A European Study. *Journal of Interpersonal Violence*. 2016. Pp. 13–15.

² Берзін П. С. Карний кодекс Республіки Польща. Київ : ВАІТЕ, 2015. С. 106.

³ Wójcik Sz., Makaruk K. Seksting wśród polskiej młodzieży. *Wyniki badania ilościowego. Fundacja Dzieci Niczyje*. 2014. S. 6–13. URL: http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wojcik_Makaruk_Seksting_wsrod_polskiej_mlodziwy.pdf (дата звернення: 28.05.2023).

⁴ Michalska-Warias A., Bojarski T. *Kodeks karny. Komentarz*. Warszawa, 2012. S. 200.

⁵ Ringrose J., Gill R., Livingstone S., Harvey L. A Qualitative Study of Children, Young People and "Sexting": A Report Prepared for the NSPCC. London, 2012. P. 53–54.

запис зображення особи, яка є оголеною або бере участь у сексуальних діях, якщо запис було скоєно з використанням насильства, незаконної погрози або обману («хто знімає зображення оголеної особи або особи, яка вчинює статевий акт, використовуючи з цією метою насильство щодо такої особи, протиправну погрозу чи обман»), а інший – оприлюднення зображення оголеної особи або причетної до статевої дії без їхньої згоди ¹.

Стаття 191а була включена до КК законом від 5 листопада 2009 р. про внесення змін до Кримінального кодексу, Кримінально-процесуального кодексу, Виконавчого кримінального кодексу та деяких інших актів.

У доктрині існує загальна згода щодо того, що оголена людина – це людина без одягу. Проте виникли сумніви щодо того, чи слід вважати людину, яка частково одягнена, але має відкриті інтимні частини (тобто статеві органи, сідниці, жіночі груди), як голу. Видається слушною думка, що нагота може бути повною (без одягу) або частковою (мається на увазі оголення інтимних частин людини). Важко було б обґрунтувати тезу, відповідно до якої зображення дійсно оголеної людини, що закриті інтимні частини підлягають особливому захисту, і що кримінальне законодавство не забезпечить такого захисту особі, яка одягнена, за винятком відкритих і оголених інтимних частин. Умовою, необхідною для того, щоб вважати записане зображення людини, є те, що знімок дозволяє ідентифікувати особу. Крім того, важливо, щоб впізнання проводилося лише за обличчям зображеної особи. Достатньо, щоб записаний контент містив деталі, на основі яких треті особи можуть ідентифікувати особу, зображення якої було записане.

Поняття «запис» у польській мові означає запис і збереження звуку та зображення на касетах, дисках і в пам'яті комп'ютера та електронних пристроїв – для подальшого відтворення ². У літературі на цю тему, однак, існують певні розбіжності щодо способу запису. З одного боку, є аргумент, що запис може здійснюватися лише за допомогою технічних засобів фіксації знімків (наприклад, відео, фото). З іншого боку, запис зображення може здійснюватися також олівцем, пензлем тощо (у вигляді портрета, ескізу, малюнка). Вбачається, що другий погляд є більш обґрунтованим, оскільки не видається слушним визнавати, що світлина оголеної особи або особи, яка бере участь у статевому акті, записане, наприклад, у формі ескізу чи малюнка, є чимось суттєво відмінним від фотографії. Необхідно наголосити, що зйомка частково (наприклад, топлес) або навіть повністю оголених осіб, які знаходяться в громадських місцях, де їх можуть бачити інші люди, не є

¹ Phippen A. Sexting: An Exploration of Practices, Attitudes and Influence. London 2012, P. 2–3. URL: <https://www.blackpoolsafeguarding.org.uk/assets/uploads/resources/For%20Professionals/Sexting%20%20An%20Exploration%20of%20Practices,%20Attitudes%20and%20Influences.pdf> (дата звернення: 28.05.2023).

² Mozgawa M. Kilka uwag na temat przestępstwa utrwalania wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej (art. 191a k.k.). Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych / A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak (eds.). Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara. Vol. I, Toruń. 2012. S. 415–416, 430.

злочином у розумінні статті 191а КК РП, а поширення їх зображення без їх згоди – злочин¹.

Криміналізація передбачених статтею 191а КК РП діянь не викликає жодних сумнівів, але треба брати до уваги певні питання, які можуть спричинити суперечності, особливо з огляду на те, що вони фактично звужують коло дій, які мають бути забороненими.

Тут слід звернути увагу на два моменти. По-перше, обмеження кримінально караного зйомки зображення лише ситуацією застосування насильства, незаконних погроз або обману. По-друге, скасування відповідальності особи, яка лише поділилася записаним зображенням з іншими, не поширюючи його далі стороннім особам².

Предметом кримінально караного діяння запис зображення оголеної особи або особи, яка вчинює статевий акт, є лише тоді, коли винний вдається до насильства над потерпілим, погрозою або обману з метою фіксації зображення потерпілого, а також у разі, коли насильство полягає в застосуванні сили до потерпілого. Незаконною погрозою є як погроза вчинення злочину на шкоду потерпілому (якщо ця погроза викликає у потерпілого обґрунтоване побоювання, що вона може бути реалізована), так і погроза порушення кримінальної справи або поширення відомостей, що принижують гідність особи, якій погрожують, - при цьому ризик реалізації такої погрози не обов'язково повинен бути об'єктивно реальним. Обман полягає у введенні потерпілого в оману або використанні помилки потерпілого щодо обставин, які є підставою для прийняття ним рішення або впливають на нього (обман передбачає застосування будь-яких заходів, що усувають опір або позбавляють потерпілого здатності приймати усвідомлені рішення, у тому числі одурманення потерпілого без його відома)³.

У ст. 197 КК РП зазначено: «Той, хто насильством, незаконною погрозою або обманом примушує іншу особу до зносин» (§ 1) або «підпорядковується іншому сексуальному акту або вчиняє такий акт» (§ 2). Водночас у ст. 191а зазначено: «Той, хто фіксує зображення оголеної особи або особи, яка вчиняє статевий акт, використовуючи з цією метою насильство над такою особою, протиправну погрозу або обман (...)»⁴.

Таким чином, якщо у разі вчинення діяння, передбаченого ст. 197 КК РП⁵, під насильством розуміється застосування сили до потерпілого або іншої особи, яку потерпілий намагається захистити, або до тварини чи предмета - з метою вплинути на процес прийняття ними рішення, то у випадку діяння, передбаченого ст. 197 КК, насильство полягає у тому, що потерпілий або інша особа, яку він намагається захистити, або тварина, або

¹ Kodeks karny. Komentarz / Konarska-Wrzošek V. (ed.). Warszawa 2016. S. 894–895.

² Kodeks karny. Część ogólna, Komentarz / Zoll A., W. Wróbel, A. Zoll (eds.). Warszawa, 2016. S. 52.

³ Joanna Piórkowska-Fliieger. Kodeks wykroczeń. Komentarz. Wolters Kluwer Polska, 2019. S. 351.

⁴ Jodłowski J., Szewczyk M. Przepisy przeciwko rodzinie i opiece. Kodeks karny. Część szczególna / W. Wróbel, A. Zoll (eds.). Warszawa, 2017. Tom II. S. 120.

⁵ Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 212–277d / Wróbel W., Zoll A. (eds.). Vol. II, Part II, Warszawa, 2017. S. 90.

предмет, насильство може бути застосоване лише до потерпілого, що виключає можливість визнання того, що це насильство було спрямоване на іншу особу¹.

Необхідно зауважити, що чинна норма невинувато зводить коло караних діянь, передбачених ст. 191а КК РП, і було б доцільно принаймні вилучити слова "щодо такої особи", які стосуються насильства, незаконних погроз або обману (норму можна викласти так: "Хто застосовує насильство, незаконні погрози або обман і захоплює...")². Потребує уточнення питання про те, чи необхідно брати до уваги будь-які інші міркування, що визначають караність дій, пов'язаних із записом зображення оголеної особи або особи, яка займається сексуальною діяльністю. Видається, що єдиним фактором, який може зробити такий акт фіксації зображення некараним, є згода особи, зображення якої фіксується, на це. Адже немає жодних підстав виключати з переліку караних діянь акт фіксації інтимного зображення особи, особливо особи, яка займається статевим життям, без її відома та згоди, навіть якщо це не пов'язано із застосуванням примусу, незаконної погрози чи обману (наприклад, із застосуванням відеокамери)³. Згода законної заінтересованої особи у цьому випадку є особливо важливою та необхідною, а обмеження криміналізації фіксації інтимного зображення особи лише певними конкретними діями, зокрема, спрямованими лише проти потерпілого, може розцінюватися як спеціальна згода на фіксацію такого зображення, що не передбачено ст. 191а КК РП⁴.

Поширення зображення оголеної особи або особи, яка вчинює статеві дії без її згоди, карається незалежно від способу фіксації такого знімка⁵. Не має також значення, чи давала особа згоду на зйомку, чи ні.

Кримінальну відповідальність не можна ототожнювати лише з оприлюдненням зображення, хоча саме так поняття оприлюднення визначено у ст. 202 КК РП, яка стосується демонстрації, виготовлення і розповсюдження порнографічних предметів. Поширенням зображення оголеної особи або особи, яка вчиняє статевий акт, є також надання його в розпорядження навіть одній особі або невеликій групі осіб. Таким чином, інше тлумачення поняття "розповсюдження" є неправомірним, оскільки воно свідчило б про звужувальне тлумачення, зроблене всупереч ratio legis нормативного акту, який повинен пропонувати особам якомога ширший

¹ Emil W. Pływaczewski, Ewa M. Guzik-Makaruk, Szczesny Szymański, Tomasz Kałużny, Anna Jacyniewicz. New solutions in Poland in the interrogation of child victims of sexual crimes. *Current problems of the penal law and criminology. Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 197-210.

² Stefański Ryszard A. Kodeks karny. Komentarz. Warszawa : C.H. BECK, 2022. S. 856.

³ Michalska-Warias A. Wybrane problemy przestępstwa zgwałcenia. *Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych / A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak (red.)*. Księga Jubileuszowa Profesora Mariana Filara, Tom I, Toruń 2012. S. 400-413.

⁴ Diana Dajnowicz-Piesiecka. Legal and criminological aspects of parental abduction from the standpoint of Polish criminal judicial decisions. *Current problems of the penal law and criminology. Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 362-376.

⁵ Katarzyna Laskowska. Organizational structure of organized criminal groups involving foreigners that are active in Poland in the light of the results of studies of criminal case files. *Current problems of the penal law and criminology. Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 542-556.

обсяг захисту від зловживань у відповідній сфері. Видається, що якби законодавець хотів такого звуження, він би висловив це прямо, як у випадку, наприклад, зі ст. 241 КК РП, яка забороняє публічне розголошення відомостей підготовчого провадження, чітко вказуючи, що йдеться не про будь-яке розголошення, а саме про публічне. Тому, якщо законодавець не передбачив цього у ст. 191а КК РП, необхідно визнати, що йдеться про будь-які форми розповсюдження. Однак з наведеною думкою важко погодитися. Наведене положення є прикладом широкого тлумачення, зробленого всупереч тлумаченню поняття «розповсюдження», прийнятому на основі польського кримінального законодавства. У згадуваній ст. 241 КК РП також йдеться про публічне поширення («хто публічно поширює без дозволу»), а отже, «публічно» є лише специфікою поширення і не визначає коло осіб, до яких потрапляє поширюваний контент. Поширення розуміється як надання інформації загальнодоступності, можливість ознайомлення з нею більшої та незалежної аудиторії, а «публічний» ніби описує сферу, у якій це відбувається. Поширення стає публічним, коли поведінка правопорушника, з огляду на місце, обставини та характер його діяльності, є або може бути доступною (помітною) для невизначеного кола осіб ¹.

У випадку оприлюднення зображення оголеної особи або особи, яка вчиняє сексуальні дії, єдиним фактором, що має значення, має бути те, чи було порушено приватне життя особи, чиє зображення було зафіксовано². Необхідно також підкреслити, що категорія приватності в такому випадку стосується особливо чутливої сфери, пов'язаної із сексуальністю людини, і не повинно мати значення, скільки третіх осіб ознайомилися з таким зображенням. Адже якщо таке зображення поширюється в кіберпросторі, якщо воно не захищене і не доступне лише певному колу осіб, то такий акт поширення стає актом розповсюдження.

Санкція ст. 191а КК РП передбачає покарання у виді позбавлення волі від 3 місяців до 5 років. Частина друга містить вказівку процесуального змісту, зокрема, переслідування здійснюється за заявою потерпілого.

Висновки. У доктрині існують розбіжності щодо місця ст. 191а КК РП. З одного боку, є думки, що її необхідно розмістити в розділі XXIII, присвяченому злочинам проти свободи³, а з іншого - що вона більше підходить для розділу XXV КК РП, який стосується злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи⁴.

Зображення навіть частково оголеної людини зазвичай має сексуальне забарвлення (хоча можна навести і протилежні приклади - наприклад, класичні скульптури або скульптури епохи Відродження). Однак у цій категорії йдеться про оголеність, яка передбачає оголення переважно статевих органів людини, що, очевидно, фокусується на людській

¹ Stefański Ryszard A. Kodeks karny. Komentarz. Warszawa : C.H. BECK, 2022. S. 856.

² Magdalena Perkowska. Border criminality in Poland – myths and reality. Current problems of the penal law and criminology. *Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 683-697.

³ Berent M., Filar M. Kodeks karny. Komentarz / ed. M. Filar. Warszawa. 2016. S. 1187-1188.

⁴ Mozgawa M., Nazar-Gutowska K. Utrwalanie lub rozpowszechnianie wizerunku nagiej osoby – art. 191a k.k. (analiza prawnokarna i praktyka ścigania). Prawo w działaniu / M. Mozgawa (ed.). Warszawa, 2014. S. 14.

сексуальності, а тому захист таких зображень підпадає скоріше під категорію захисту сексуальної свободи та гідності, ніж під категорію захисту свободи. Аналогічна ситуація із зображенням людини, яка вчиняє статевий акт, що, безперечно, підпадає під рамки сексуальної сфери людського життя.

Безсумнівно, криміналізація діянь, передбачених ст. 191а КК РП, є виправданою, але не слід ігнорувати певні положення, що можуть викликати сумніви, особливо з огляду на те, що вони фактично звужують коло дій, які не допустимі та не можуть бути виправдані.

Таким чином, надалі використання досвіду та ґрунтовне дослідження кримінального законодавства Республіки Польщі, зокрема, є корисним для застосування у кримінальному праві України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берзін П. С. Карний кодекс Республіки Польща. Київ : ВАІТЕ, 2015. 164 с.
2. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/sexting> (date of application 03.05.2020).
3. Diana Dajnowicz-Piesiecka. Legal and criminological aspects of parental abduction from the standpoint of Polish criminal judicial decisions. *Current problems of the penal law and criminology. Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 362-376.
4. DiFrancisco C. The «Sexting» Case: Teenage Sexting, The New Constitutional Dilemma. *Seton Hall Circuit Review*. 2012. Vol. P. 190–220.
5. Drouin M., Landgraff C. Texting, sexting, and attachment in college students' romantic relationships. *Computers in Human Behavior*. 2012. Vol. 28(2). P. 444–449. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.10.015>.
6. Emil W. Pływaczewski, Ewa M. Guzik-Makaruk, Szcześnie Szymański, Tomasz Kałużny, Anna Jacyniewicz. New solutions in Poland in the interrogation of child victims of sexual crimes. *Current problems of the penal law and criminology. Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 197-210.
7. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/> (дата звернення 29.05.2021).
8. Jesse Logan se suicidó en Cincinnati el 6 de marzo de 2009 como consecuencia de haber sufrido en su persona las consecuencias del Sexting. URL: <http://today.msnbc.msn.com/id/29546030/> (дата звернення 29.05.2021).
9. Joanna Piórkowska-Flieger. Kodeks wykroczeń. Komentarz. Wolters Kluwer Polska, 2019. S. 351.
10. Jodłowski J., Szewczyk M. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece. Kodeks karny. Część szczególna / W. Wróbel, A. Zoll (eds.). Warszawa, 2017. Tom II. S. 120.
11. José R. Agustina. Menores infractores o víctimas de pornografía infantil. Respuestas legales e hipótesis criminológicas ante el Sexting. *Revista*

Electrónica de Ciencia Penal y Criminología. 2010. Vol. 12. P. 1–44.

12. Katarzyna Laskowska. Organizational structure of organized criminal groups involving foreigners that are active in Poland in the light of the results of studies of criminal case files. Current problems of the penal law and criminology. *Aktuelle probleme des strafrechts und der kriminologie*. Warszawa, 2017. P. 542–556.

13. Kodeks karny. Część ogólna, Komentarz / Zoll A., W. Wróbel, A. Zoll (eds.). Warszawa, 2016. S. 52.

14. Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 212–277d / Wróbel W., Zoll A. (eds). Vol. II, Part II, Warszawa, 2017. S. 90.

15. Kodeks karny. Komentarz / Konarska-Wrzosek V. (ed.). Warszawa 2016. S. 894–895.

16. Michalska-Warias A. Wybrane problemy przestępstwa zgwałcenia. Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych / A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak (red.). Księga Jubileuszowa Profesora Mariana Filara, Tom I, Toruń 2012. S. 400–413.

17. Michalska-Warias A., Bojarski T. Kodeks karny. Komentarz. Warszawa, 2012. S. 200.

18. Mitchell K.J., Finkelhor D., Jones L.M., Wolak J. Prevalence and Characteristics of Youth Sexting: A National Study. *Pediatrics*. 2012. Vol. 129(1). P. 3,5–8. URL: <http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2011/11/30/peds.2011-1730> (дата звернення: 25.05.2023).

19. Mozgawa M. Kilka uwag na temat przestępstwa utrwalania wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej (art. 191a k.k.). Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych / A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak (eds.). Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara. Vol. I, Toruń. 2012. S. 415–416, 430.

20. Nobre Pedro J., Pinto-Gouveia J. Cognitions, emotions, and sexual response: analysis of the relationship among automatic thoughts, emotional responses, and sexual arousal. *Arch Sex Behav*. 2008. Vol. 37(4). P. 652–61. DOI: 10.1007/s10508-007-9258-0.

21. Pamela C. Regan, Ellen S. Berscheid. Lust: What We Know about Human Sexual Desire (SAGE Series on Close Relationships). 1st Edition. SAGE Publications, Inc., 1999. 184 p.

22. Peterson Zoë D., Janssen E. Ambivalent affect and sexual response: the impact of co-occurring positive and negative emotions on subjective and physiological sexual responses to erotic stimuli. *Arch Sex Behav*. 2007. Vol. 36(6). P. 793–807. DOI: 10.1007/s10508-006-9145-0.

23. Phippen A. Sexting: An Exploration of Practices, Attitudes and Influence. London 2012, P. 2–3. URL: <https://www.blackpoolsafeguarding.org.uk/assets/uploads/resources/For%20Professionals/Sexting%20An%20Exploration%20of%20Practices,%20Attitudes%20and%20Influences.pdf> (дата звернення: 28.05.2023).

24. Power to Decide (former The National Campaign to Prevent Teen and

Unplanned Pregnancy), *Sex and Tech. Results from a Survey of Teens and Young Adults*. Washington DC, 2008. P. 1–5. URL: <https://powertodecide.org/sites/default/les/resources/primarydownload/sex-and-tech.pdf> (дата звернення: 25.05.2023).

25. Ringrose J., Gill R., Livingstone S., Harvey L. A Qualitative Study of Children, Young People and “Sexting”: A Report Prepared for the NSPCC. London, 2012. P. 53–54.

26. Rosen R., Brown C., Heiman J., Leiblum S., Meston C., Shabsigh R., Ferguson D., D'Agostino R. Jr. The Female Sexual Function Index (FSFI): a multidimensional self-report instrument for the assessment of female sexual function. *J Sex Marital Ther.* 2000. Vol. 26(2). P. 191-208. DOI: 10.1080/009262300278597.

27. Stanley N., Barter Ch., Wood M., Aghtaie N., Larkins C., Lanau A., Överlien C. Pornography, Sexual Coercion and Abuse and Sexting in Young People's Intimate Relationships: A European Study. *Journal of Interpersonal Violence*. 2016. Pp. 13–15.

28. Stefański Ryszard A. Kodeks karny. Komentarz. Warszawa : C.H. BECK, 2022. S. 856.

29. USTAWA z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny CZEŚĆ OGÓLNA. URL: <chromeextension://efaidnbmninnibpcajpcgclefindmkaj/https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf> (дата звернення: 25.05.2023).

30. William H. Masters, Virginia E. Johnson, Robert C. Kolodny. *Heterosexuality*. First Edition. Harpercollins, 1994. P. 150.

31. Wójcik Sz., Makaruk K. Seksting wśród polskiej młodzieży. *Wyniki badania ilościowego. Fundacja Dzieci Niczyje*. 2014. S. 6–13. URL: http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wojcik_Makaruk_Seksting_wsrod_polskiej_mlodziezy.pdf (дата звернення: 28.05.2023).

Стаття надійшла до редакції 10.11.2023

Serhii F. DENYSOV

Doctor of Law, Professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

Margarita M. HARIGA-HRYHNO

PhD in historical sciences

(Chernihiv Institute of Information, Business and Law of the ZVO "International Scientific and Technical University named after Academician Yuriy Bugai", Chernihiv, Ukraine)

CRIMINAL-LEGAL COUNTERACTION OF SEXTING UNDER THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF POLAND

The article presents the risks of intimate communication on the Internet and counteraction to sexting under the legislation of the Republic of Poland. The level of theoretical development of the risks of intimate communication in the legislation of the Republic of Poland is determined. The author also identifies the most common threats caused by the phenomenon of sexting and formulates a position on the need to fill in the theoretical knowledge in the field of counteracting the risks of intimate communication on the Internet.

Key words: *intimate communication, social networks, sexting, cyber-rape, sexual acts, nudity, recording images, publishing images, criminal liability, the Republic of Poland.*